

**ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

Ανεξάρτητη Αρχή
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

**ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ
3/2022**

**Περιφερειακός Συμπαραστάτης
Ταχ. Δ/ση : Δημοκρατίας 27
Ταχ. Κώδικας : 50131, Κοζάνη
Τηλ. Επικοινωνίας : 2461351560**

**Προς
1. -----**

**ΘΕΜΑ :
ΙΣΤΟΡΙΚΟ**

Παρουσιάστηκε στο γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη ο κ. ----- καταθέτοντας το κάτωθι ιστορικό : Στις 1/8/2022 απεβίωσε η σύζυγος του ----- του ----- και της ----- η οποία δυνάμει της με αριθμό --/20-- απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας, είχε οριστεί δικαστικός συμπαραστάτης του αδερφού της ----- του ----- και της ----- Ο αδελφός της είχε τεθεί με την απόφαση αυτή σε καθεστώς πλήρους δικαστικής συμπαράστασης για το λόγο ότι πάσχει από βαριά διανοητική καθυστέρηση και επιποματική ψύχωση με δείκτη νοημοσύνης κάτω του 30 και ποσοστό αναπηρίας 70% αλλά και του κινητικού προβλήματος που αντιμετωπίζει λόγω δυσκαμψίας, συνεπεία του οποίου βαδίζει υποστηριζόμενος. Μέλη εποπτικού συμβουλίου με την ως άνω απόφαση διορίστηκαν ο καταγγέλλων, ο ----- και ο ----- του -----.

Σήμερα το ποσοστό αναπηρίας του ----- του ----- και της ----- ανέρχεται σε 90% λόγω 1) οργανικής ψυχικής διαταραχής (οργανικό ψυχοσύνδρομο) επί εδάφους διανοητικής καθυστέρησης συνεπεία μηνιγγοεγκεφαλίτιδας παιδικής ηλικίας (Δ.Ν. περίπου 35) και 2) αγκύλωσης δεξιάς κατ'ισχίον αρθρώσεως συνεπεία παλαιού κατάγματος και οστεοποιού μυϊτίδος, όπως προκύπτει από την από 24/6/2014 γνωστοποίηση αποτελέσματος πιστοποίησης αναπηρίας με ισχύ της απόφασης έως 31/3/2034. Ο καταγγέλλων ----- είναι σήμερα 66 ετών και αδυνατεί να φροντίσει τον -----, ο οποίος ζει με την οικογένειά του από το 2010 μέχρι σήμερα.

Ήδη από 9-8-2022 έχουν υποβάλλει αίτηση στην Εισαγγελία Κοζάνης. ενημερώνοντας για την κατάσταση, η οποία διέταξε την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου Κοζάνης να προβεί σε έρευνα, και στη συνέχεια συντάχθηκε η από 29-8-2022 έκθεση κοινωνικής έρευνας. Αναζητεί κάποιο ίδρυμα-κοινωνική δομή το οποίο θα αναλάβει καθ' ολοκληρία τη φροντίδα του και να οριστεί ως δικαστικός συμπαραστάτης.

Ο καταγγέλλων απευθύνθηκε στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας διαμαρτυρούμενος ότι δεν μπορεί να βρει μία τέτοια δομή σε ολόκληρη τη Δυτική Μακεδονία.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Δυνάμει του άρθρου 179 του Ν. 3852/2010 παρ. 2 : «Ο συμπαραστάτης δέχεται ενυπόγραφες καταγγελίες άμεσα θιγόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών της περιφέρειας, των νομικών της προσώπων και των επιχειρήσεών της και ασκεί διαμεσολάβηση προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερομένους ως προς τις ενέργειες στις οποίες ο ίδιος προέβη μετά τη λήψη της καταγγελίας τους. Ο συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της περιφέρειας, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να παρέχουν κάθε δυνατή συνδρομή. Κατά την εξέταση καταγγελιών, ο συμπαραστάτης μπορεί να αιτηθεί και να λάβει στοιχεία από το αρχείο των υπηρεσιών της περιφέρειας, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του π.δ. [28/2015](#) (Α' 34) για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία. Εφόσον, ύστερα από εξέταση καταγγελίας, προκύψουν φαινόμενα κακοδιοίκησης, ο συμπαραστάτης δύναται να υποβάλλει συστάσεις προς τις υπηρεσίες της περιφέρειας για την αποτροπή επανάληψής τους.

Κατόπιν μελέτης των προσκομιζόμενων εγγράφων και της σχετικής νομοθεσίας ο Συμπαραστάτης κατέληξε στα κάτωθι συμπεράσματα :

ΝΟΜΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ

Η διαδικασία της δικαστικής συμπαράστασης ρυθμίζεται από τις διατάξεις του ΑΚ. Ειδικότερα :

Άρθρο 1667.

Η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του συζύγου του, εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση, ή των γονέων ή τέκνων του ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως. Στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1666, την αίτηση μπορεί να υποβάλλει και ο επίτροπος του ανηλίκου. Όταν το πρόσωπο πάσχει αποκλειστικά από σωματική αναπηρία, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση του ίδιου".

Άρθρο 1682.

Λειτουργία της δικαστικής συμπαράστασης.

Σε κάθε περίπτωση στερητικής δικαστικής συμπαράστασης έχουν, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις για την επιτροπεία ανηλίκων. Τα έργα της εποπτείας της δικαστικής συμπαράστασης ασκεί συμβούλιο από τρία έως πέντε μέλη, τα οποία διορίζονται με την ίδια απόφαση που διορίζει τον δικαστικό συμπαραστάτη από συγγενείς ή φίλους του συμπαραστατουμένου (εποπτικό συμβούλιο). Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1634 εφαρμόζεται αναλόγως. Στην περίπτωση προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη, τα έργα της εποπτείας της δικαστικής συμπαράστασης ασκεί ο ειρηνοδίκης".

Άρθρο 1651.

Παύση με δικαστική απόφαση.

Το δικαστήριο παύει, με αίτηση του εποπτικού συμβουλίου ή και αυτεπαγγέλτως, τον επίτροπο, όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ιδίως αν κρίνει ότι η συνέχιση της επιτροπείας του μπορεί να θέσει σε κίνδυνο, λόγω παραμέλησης των καθηκόντων του ή για άλλο λόγο, τα συμφέροντα του ανηλίκου".

Άρθρο 1668.

Οι δημόσιοι ή δημοτικοί υπάλληλοι, οι εισαγγελείς, τα όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και οι προϊστάμενοι μονάδων ψυχικής υγείας οφείλουν να γνωστοποιούν στο δικαστήριο κάθε περίπτωση που μπορεί να συνεπάγεται την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, αμέσως μόλις την πληροφορούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους".

Άρθρο 1671.

Αδυναμία διορισμού.

Αν δεν βρίσκεται κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1669, **η δικαστική συμπαράσταση ανατίθεται σε σωματείο ή ίδρυμα**, που έχουν συσταθεί ειδικά για το σκοπό αυτόν και διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό και υποδομή, αλλιώς στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία. Το άρθρο 1635 έχει ανάλογη εφαρμογή".

Άρθρο 1674.

Έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας.

Το δικαστήριο, προκειμένου να αποφασίσει την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση και το διορισμό δικαστικού συμπαραστάτη, καθώς και όταν πρόκειται να διορίσει προσωρινό δικαστικό συμπαραστάτη, συνεκτιμά την έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας σχετικά με την αναγκαιότητα του μέτρου και την καταλληλότητα του προσώπου που πρόκειται να διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης ή του σωματείου ή του ιδρύματος, στα οποία πρόκειται να ανατεθεί η δικαστική συμπαράσταση".

Σύμφωνα με τα ανωτέρω όπου στο κεφάλαιο της δικαστικής συμπαράστασης δεν υπάρχει ειδική διαφορετική ρύθμιση ως προς οποιοδήποτε θέμα, όπως το ζήτημα της παύσης ή αντικατάστασης του δικαστικού συμπαραστάτη και των μελών του εποπτικού συμβουλίου, προβλέπεται αναλογική εφαρμογή των διατάξεων για την επιτροπεία ανηλίκων και ότι σε εναρμόνιση προς την προεκτεθείσα αντίληψη του αποκλεισμού της επεμβάσεως στη δίκη για την υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση τρίτων προσώπων προς αποτροπή αντιδικιών μεταξύ αυτών και διαβουλεύσεων για την τύχη του πάσχοντος, το δικαίωμα υποβολής αίτησης παύσης ή αντικατάστασης του δικαστικού συμπαραστάτη, περιορίζεται μόνο στο εποπτικό συμβούλιο ως όργανο, μη δυνάμενο να ασκηθεί από τα επί μέρους μέλη του ή από συγγενείς του συμπαραστατέου. και στο Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως (ΑΠ 1103/2005, ΕφΑθ 1834/2013 ΤΝΠ - ΔΣΑ, ΕφΑθ 2089/2011, ΕλλΔ/νη 2011/1439, ΕφΑθ 816/2009, ΕφΑΔ 2010/56, Γεωργιάδης Απ.

Οικογενειακό Δίκαιο, έκδ. 2014. σελ. 836, Αρβανιτάκης σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, Ερμηνεία [ΚΠολΔ](#) άρθρο 801 αριθ. 2).

Από τις διατάξεις των άρθρων 1667 και 1682 εδ.α [ΑΚ](#), με την πρώτη από τις οποίες ορίζεται ότι η υποβολή στη δικαστική συμπάρασταση **αποφασίζεται από το δικαστήριο** ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του συζύγου του, εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση, ή των γονέων ή των τέκνων του ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως ή και του επιτρόπου (προκειμένου περί ανηλίκου κατ' άρθρο 1666 [ΑΚ](#)) και τη δεύτερη, ότι σε κάθε περίπτωση στερητικής δικαστικής συμπάραστασης έχουν, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις για την επιτροπεία ανηλίκων, μεταξύ των οποίων και το άρθρο 1651 του ίδιου Κώδικα.

Η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 1651 ΑΚ επιβάλλει ότι **το δικαστήριο παύει, με αίτηση του εποπτικού συμβουλίου ή και αυτεπαγγέλτως, τον επίτροπο, (στην περίπτωση μας το δικαστικό συμπαραστάτη) όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος**, ιδίως αν κρίνει ότι η συνέχιση της επιτροπείας του μπορεί να θέσει σε κίνδυνο, λόγω παραμέλησης των καθηκόντων του ή για άλλο λόγο, τα συμφέροντα του συμπαραστατούμενου. **Το δικαίωμα υποβολής αίτησης παύσης ή αντικατάστασης του δικαστικού συμπαραστάτη**, περιορίζεται μόνο στο εποπτικό συμβούλιο, ως όργανο (και δεν μπορεί να ασκηθεί από τα επί μέρους μέλη του ούτε από συγγενείς του συμπαραστατέου) και στο Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, υποκινούμενο είτε από τα αναφερόμενα στο άρθρο 1668 [ΑΚ](#) πρόσωπα (δημόσιους ή δημοτικούς υπαλλήλους, εισαγγελείς, όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών και προϊσταμένους μονάδων ψυχικής υγείας, οι οποίοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους έχουν πληροφορηθεί περίπτωση που μπορεί να συνεπάγεται την υποβολή προσώπου σε δικαστική συμπάρασταση) είτε από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που δείχνει ενδιαφέρον για τον πάσχοντα, ενώ το δικαίωμα υποβολής αίτησης παύσης των μελών του εποπτικού συμβουλίου περιορίζεται μόνο στο δικαστικό συμπαραστάτη (άρθ. 1642 εδαφ. β') και στο δικαστήριο αυτεπαγγέλτως (άρθ. 1651 σε συνδ. με 1639 [ΑΚ](#)). Πέραν δε από τα περιοριστικώς αναφερόμενα στο νόμο κατά τα ως άνω πρόσωπα, κανένα άλλο πρόσωπο, όπως ο εισαγγελέας ή συγγενής ή πολύ περισσότερο άλλος που δικαιολογεί έννομο συμφέρον δεν νομιμοποιείται σε υποβολή αίτησης για την παύση και αντικατάσταση του δικαστικού συμπαραστάτη ή των μελών του εποπτικού συμβουλίου.

Επομένως, και στις δυο ανωτέρω περιπτώσεις αντικατάστασης του δικαστικού συμπαραστάτη και του εποπτικού συμβουλίου, η υπόθεση εισάγεται στο Δικαστήριο είτε με αίτηση του νομιμοποιούμενου προσώπου είτε αυτεπαγγέλτως, με πράξη του αρμοδίου Δικαστή, κατά το άρθρο 747 § 4 [ΚΠολΔ](#) (ΑΠ 1103/2005 ΤΝΠ- Νόμος, ΕφΑΘ 816/2009 ΤΝΠ-Νόμος, ΕφΑΘ 3995/2006 ΕλλΔνη 48. 570, ΜΠρΘεσ 636/2014 ΤΝΠ-ΔΣΑ, ΜΠρΘεσ 3937/2013 ΤΝΠ-Νόμος, Α. Κουτσοράδης, Προστατευτικοί Θεσμοί του Αστικού Δικαίου, έκδ. 2002, σ. 98, 153, Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας, Ερμηνεία [ΚΠολΔ](#) άρθρ. 801 αριθ. 2). Αν κατά την διαδικασία διορισμού νέου δικαστικού συμπαραστάτη, δεν βρίσκεται κατάλληλο πρόσωπο ή δεν προτείνουν κάποιον ο πάσχων, το εποπτικό συμβούλιο ή ο Εισαγγελέας, το Δικαστήριο, σύμφωνα με την

διάταξη του άρθρου 1671 **ΑΚ**, αναθέτει τη δικαστική συμπαράσταση σε σωματείο ή ίδρυμα που έχουν συσταθεί ειδικά για τον σκοπό αυτόν και διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό και υποδομή.

Επιπρόσθετα, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1671 εδ. β' και 1635 **ΑΚ**, προκύπτει ότι αν το Δικαστήριο αναθέσει τη δικαστική συμπαράσταση σε κοινωνική υπηρεσία, το έργο του εποπτικού συμβουλίου, ασκεί ο Ειρηνοδίκης, που ορίζει το Δικαστήριο (ΜΠρΑΘ 250/2016, ΜΠρΠατρ 730/2012 αδημ.).

Κέντρα κοινωνικής πρόνοιας

Τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας έχουν συσταθεί με το άρθρο 9 Ν. 4109/2013 και συνιστούν ΝΠΔΔ τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλειας και Πρόνοιας, και εδρεύουν κατά βάση στην αντίστοιχη έδρα κάθε Περιφέρειας. Με το ίδιο άρθρο συστήθηκαν 12 τέτοια νομικά πρόσωπα.

Στην περιοχή της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας λειτουργεί Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας οι δραστηριότητες του οποίου απευθύνονται σε ανήλικα παιδιά. Συγκεκριμένα το Εθνικό Οικοτροφείο Αρρένων Φλωρίνης ιδρύθηκε με το Ν. 2851/1922 μετονομάστηκε σε **Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας**, από τις 23-1-2013 με τις διατάξεις του Ν. 4109/2013 (Φ.Ε.Κ 16/23-1-2013 τ. Α') και έχει έδρα στην Φλώρινα. Το Κέντρο φιλοξενεί τυπικώς αναπτυσσόμενα παιδιά σχολικής ηλικίας, των οποίων οι οικογένειες δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο γονεϊκό τους ρόλο. Λειτουργεί ως υποκατάστατο της οικογένειας καλύπτοντας πλήρως τις βιολογικές ανάγκες των φιλοξενουμένων παιδιών και εφαρμόζοντας προγράμματα για την ομαλή ψυχοσυναισθηματική τους ανάπτυξη.

Δυστυχώς στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας δεν υπάρχει Μονάδα ΑΜΕΑ τα οποία να έχουν στόχο την περίθαλψη ατόμων που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις, από κινητικές ή νοητικές αναπηρίες, αυτοεξυπηρετούμενων ή μη και των δύο φύλων από 18 ετών και άνω και

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παράθεση και η ανάλυση των ανωτέρω διατάξεων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η όλη διαδικασία της κήρυξης ατόμου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης **είναι αρμοδιότητα των μόνο των πολιτικών Δικαστηρίων διασφαλισμένη με πολλές δικλείδες ασφαλείας με σεβασμό προς την προσωπικότητα και την αξία του πάσχοντος ως ανθρώπου**. Περαιτέρω, η εισαγωγή του συμπαραστατέου σε ένα Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας απαιτεί ως στάδιο υποχρεωτικής προδικασίας να συμπράξει η Αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία με την υποβολή έκθεσης αξιολόγησης προκειμένου να διερευνηθούν οι συνθήκες διαβίωσης και να προστατευτούν τα δικαιώματα του

Συμπαραστατούμενου. Πρέπει να διακρίνεται από την ακούσια νοσηλεία που είναι η αναγκαστική εισαγωγή του ατόμου σε μονάδα ψυχικής υγείας κατόπιν εκδόσεως δικαστικής. Κατόπιν τούτων η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας δεν έχει αρμοδιότητες σε όλη αυτή τη διαδικασία. Το δημόσιο συμφέρον των πολιτών της όμως καθιστά φρόνιμο κάποια στιγμή να δημιουργηθεί μία κλειστού τύπου δομή η οποία θα περιθάλπει μακροχρόνια και βραχυχρόνια άτομα με νοητική στέρηση και η οποία θα συνιστά Παράρτημα του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Δυτικής Μακεδονίας.

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ

ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΤΣΙΟΜΠΑΝΟΥ Μ. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω